

TAMMI

PIRJO
TUOMINEN
Tulen väri punainen

PIRJO
TUOMINEN

Tulen väri punainen

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI
HELSINKI

Pirjo Tuomisen romaanit

- Tulen väri punainen, 2017
Hiljaiset huvimajat, 2016
Toinen silmä päivä, toinen yö (Mailis Sarka -sarja), 2014
Muistatko Marjatan? (Mailis Sarka -sarja), 2013
Silkkipunos (Mailis Sarka -sarja), 2012
Tuonelan joutsen (Mailis Sarka -sarja), 2011
Perintömaat, 2010
Naistenvälssi, 2009
Kotiopettaja, 2008
Maan nälkä (Satakunta-sarja), 2007
Alakuloinen romanssi, 2006
Linnat, 2005
Vihreät oksat, 2004
Kultavainiot (Satakunta-sarja), 2003
Sillat yli joen (Satakunta-sarja), 2002
Itkevät syvät vedet (Satakunta-sarja), 2001
Mies metsätieltä, 2000
Täydellinen nainen, 2000
Kaarina Hannuntytär, 1999
Tulen pojat, veden tyttäret (Kokemäki-sarja), 1998
Kuningasväylä (Kokemäki-sarja), 1997
Suuren joen maa (Kokemäki-sarja), 1996
Hakaniemen kaunis Helene, 1995
Huvila Aurinkorannikolla, 1994
Ylpeät purjeet (Alaska-sarja), 1993
Villit vedet (Alaska-sarja), 1992
Hovikosken valtiatar (Suuriruhtinaanmaa-sarja), 1991
Ruukinkartanon rouva (Suuriruhtinaanmaa-sarja), 1990
Kenraalitar (Suuriruhtinaanmaa-sarja), 1989
Edustusrouva, 1987
Herrasmies, 1987
Jälkeemme kukkiva maa, 1986
Puoliherran huone, 1986
Nukkeleikki, 1985
Puhtaana käteen, 1984
Keskeneräinen elämä, 1983
Sinun vuorosi tulee, 1983
Myrttiseppeleet, 1982
Arvoisa rouva Marie, 1981
Tuuliajolla, 1980
Sinisilmä, 1979
Mariaana, Vantaan tytär, 1978

© Pirjo Tuominen ja Kustannusosakeyhtiö Tammi 2017

ISBN 978-951-31-9664-6

Painettu EU:ssa

1. luku

Maria oli muuttunut.

Pentele periköön, mutta Maria Mannerista oli tullut katsomisen arvoinen!

Jere Kauppila ei saanut silmiään irti naisesta, jota oli kaivannut aivan liian monta vuotta. Maria oli ollut hänelle koti, lapsuus ja nuoruus, kaikki kaunis mikä oli jäänyt kauas menneisyyteen.

Poissa oli hento lettipää, joka oli sytyttänyt Jeressä ensimmäisen aran rakkauden hehkun. Ensisuudelmat oli vaihdettu silloin, kun Maria oli ollut lähtemässä pitkälle matkalle, jolle oli sitten jäänytkin, kauas kotikaupungistaan Lappeenrannasta. Marian vanhemmat olivat kuolleet, menehtyneet syksyisellä Saimaalla palatessaan Jeren isän hautajaisista.

Hän, Jere, oli ollut liian nuori ja janonnut elämää ahnaasti. Hän oli heittäytynyt opiskeluun ja pääkaupungin sykkeeseen, hän oli nähnyt kutsun naisten katseissa ja löytänyt lohdun heidän syleilyssään. Hän ei ollut peitellyt tekojaan Marialta, kasvinkumppaniltaan, mutta rehellisyytensä myötä hän oli menettänyt Marian.

Elämä oli silloin ollut kevyttä, tulevaisuus huokunut lupauksia.

Tässä hän nyt istui Marian huvilan kuistilla, pöydällä maljakkossa olivat mukana tuodut kukkaset, ja ympärillä istui kolme Marian ystävää sekä tämän Oskar-setä, kauppaneuvos, johon Jere oli tutustunut aikaisemmin. Kauppaneuvos oli vanhentunut silminnähden. Joukossa oli Nikolai Friman -niminen komea mies, eikä Jere tiennyt hänen asemaansa. Oliko hän Marian mielitetty?

Maria liikkui huvilassaan itsevarmoin emännän askelin. Hänestä oli kehkeytynyt näyttävä nainen. Lettien tilalla oli pitkä, tumma, kiharrettu tukka, ja ujon hymyn korvasi leikkisä hymähdys, kiehtova pilkahdus tummien kulmien alta. Tekikö Maria pilaa Jerestä, joka oli vuodattanut sydäntään kirjeeseen saamatta toivomaansa vastausta?

”...elvyttää hellät tunteet, joita kerran tunsimme toisiamme kohtaan...”

Niin Maria oli vastannut omissa kirjeessään sisarellisesti, lempeästi ja huvittuneesti.

Hän oli mies eikä leikkikalua!

Jere tunsi ärsyntyvänsä. He eivät olleet lapsia, vaan kolmissakymmenissä olevia aikuisia ihmisiä. Nyt elettiin alkusyksyä 1914, maailma oli keikahtanut raiteiltaan, käsillä oli paljon päivänpolttavampia kysymyksiä kuin Maria tuntui ymmärtävän, eikä Jeren laisen miehen tunteilla leikitely.

Komea oli huvilakin, Ellilä, sen Jere huomasi katsolessaan ympärilleen. Maria omisti sen yksinään. Sen maat oli aikanaan erotettu läheisestä Suvelan kartanosta, jonka päärakennus pilkotti metsän takana.

Maria oli edennyt elämässä, saavuttanut aikoinaan pääkassan paikan Oskar Petreliuksen tukkuliikkeessä. Nyt Maria oli vapaa ja varakas. Rahat huvilaan hän oli luultavasti saanut,

kun Jeren äiti oli ostanut Marian kotitalon Lappeenrannan Raastuvankadulla.

Jere tunsi itsensä ulkopuoliseksi, ei olisi pitänyt tulla ollenkaan, ei varsinkaan näin, ilmoittamatta. Hänen teki mieli nousta ja poistua saman tien, mutta sitten keskustelu kääntyi kiinnostavaan suuntaan, mannermaalla syttyneeseen suursotaan. Eikä Maria luonut helliä katseita Frimaniin, ja kenties naisen piirteissä heijastui muutakin kuin leikkisää ivaa. Jokin salainen ilme, värähdys suupielissä kertoi apeasta yksinäisyydestä, ja silmissä päilyi edelleen se orpo suru, jonka Jere oli nähnyt niissä kauan sitten.

Ehkä sittenkin...?

Puheensorina Karkussa Ellilän huvilan verannalla oli niin vilkasta, että kahvi jäähtyi kuppeihin. Maria tarjosi kakkua ja haki lisää kermaa, mutta hänen katseensa hiipi kuin varkain Jeren suuntaan.

”Tämä sota päättyy ennen joulua”, Oskar Petrelius väitti kiivaasti. ”Venäjä on voitolla, miehitti heti Itä-Galitsian ja puolet Itä-Preussista. Ennen kuin vuosi vaihtuu uudeksi, ovat venäläiset joukot jo Budapestissä, Wienissä ja Berliinissä.”

”Valitettavasti tuo ei pidä paikkaansa”, totesi Jere tyynesti. ”Tannenbergin taistelut elokuun lopussa karistivat turhat haaveet. Venäläiset saivat surkeasti selkäänsä saksalaisilta. Mutta eihän sitä täällä Karkussa ymmärretä. Kesti kauan, ennen kuin edes Pietarissa tiedettiin murskatappioista ja alettiin kuulla huhupuheita jostakin ’Gindenburhista’.”

”Hindenburgista? Saksalaisten uudesta päälliköstä? Eikö juuri hän saanut koulutuksen Pietarissa ja urkkinut siellä sotasalaisuuksia?”

Maria kuunteli vaieten. Ihana kesä oli saanut katkeran käänteen ja Eurooppa ajautunut suursotaan. Venäjän sota-

voimat vyöryivät kohti länttä ja yhdistettyä Saksan ja Itävallan armeijaa, mutta Suomessa saatettiin vain aavistella kaukaisten tapahtumien kulkua. Sensuroidut sanomalehdet julkistivat voittojen riemua, mutta sulkiivat suunsa tappioista. Masurian järviolueen suurtaisteluista oli tyystin vaiettu.

Kaukainen sota täytti ajatukset pelolla, innostuksella tai välinpitämättömyydellä, ihmisiä kun oli niin monta lajia. Ellilän valoisan kuistin ulkopuolella teki Suomen syksy parhaansa väriloistollaan, taivaan ja järven kirkkaudella, mutta sai osakseen vain vähänlaisesti huomiota.

”Eivät noin suuret asiat taida tämän pöydän ääressä ratketa”, Maria sanoi. Hän ei halunnut kotiinsa soraääniä, ja vaikka niin Oskar kuin Jerekin olivat pohjimmiltaan lempeäluonteisia, hän tiesi vanhastaan heidät myös väittelynhaluisiksi. ”Kuka haluaa kuumaa kahvia ja lisää kakkua?”

Maria koetti olla katsomatta Jereä, tämän läsnäolo tuntui sähköistävän ilmaa, eikä se ehkä liittynyt yksinomaan miehen tuliseen luonteseen. Nytkin Jeren piti kyllä tarttua kasvin-kumppaninsa sanoihin.

”Se ei ole noin yksinkertaista, Maria, kyllä meidän on seurattava aikaamme. Sota saavuttaa meidätkin”, hän sanoi. ”Olen nähnyt huolestuttavia tapahtumia, ja työni takia tiedän yhtä ja toista, mistä minun on vaiettava.”

”Tämä Jere on lennätinlaitoksen palveluksessa, opin käynyt virkailija”, Oskar näki tarpeelliseksi selittää muille.

Nikolai nyökkäsi muttei sanonut mitään, hän taisi olla enemmän Marian kannalla. Hänen sisarensa Matilda näytti olevan muissa maailmoissa, ja Sofia puolestaan katseli nenänvarttaan pitkin itsetietoista viranhaltijaa, sellaisiin kunnan työläinen piti välimatkaa. Siitä välittämättä Jere jatkoi:

”Ainakin Hangon kaupungissa taidetaan olla toista mieltä. Jouduin käymään siellä työasioissa, ja voitte uskoa, että kau-

punki on työpöytä. Niin kovasti venäläiset pelkäävät saksalaisten joukkojen maihinnousua, että ovat tuhonneet räjäyttämällä Hangon sataman ja rautatiekonepajan ja tuikanneet tuleen tavaramakasiinit. Kuulemani mukaan hävitysvuorossa ovat vielä vesitorni ja poliisiasema sekä langaton lennätin.”

”Miten tuollainen tuhovimma voisi estää saksalaisten tulon?” Nikolai kummasteli.

”Ainakin se hankaloittaa sitä. Venäläiset myös ampuivat upoksiin sataman suulle kaappaamansa suuren saksalaisen höyrylaivan.”

Maria pudisti paheksuvasti päätään. ”Sotaa tässä vähiten kaivataan Suomeen saakka.”

Hän nousi pöydän äärestä ja meni hakemaan ruokasäiliöstä lisää maustekakkua, joka oli huvennut hyvää vauhtia.

Jerekin nousi paikaltaan ja seurasi Mariaa keittiöön. Hän tarttui naisen käteen ja veti hänet lähelleen.

”Maria, miksi kirjoitit sillä tavalla? Etkö sinä enää...?”

”Enää mitä?”

Jere tuskastui. ”Ole ystäväni?”

Maria riisti kätensä pois ja naurahti, katsoi alta kulmien tavalla, joka vietti ja vastusti.

”Ystäviä me toki olemme.”

Niine hyvineen Maria marssi kuistille kakkulautasen kanssa.

”Puhutaan jostakin muusta”, Maria sanoi pantuaan tarjoomukset kiertämään ympäri pöydän. ”Kaikki jauhavat vain sodasta.”

Masentavasta puheenaiheesta huolimatta Maria katseli mieltyneenä kahviseuruetta. Oskar oli asunut Ellilässä koko kesän Marian seurana. Setä oli menettänyt tukkuliikkeensä Tampereen kaupunkia ravistelleen Nils Idmanin suurhuijauksen takia. Oskar oli mennyt takamaan lainoja, jotka petosten

paljastuessa olivat langenneet hänen maksettavikseen, ja oli siinä rytkäksä menettänyt suuren osan omaisuudestaan. Maria oli silloin pelastanut Ellilän huvilan pakkohuutokaupalta ostamalla sen itselleen.

Frimanin sisarukset olivat Marian tuttavina. Heidän polkunsu olivat sivunneet toisiaan Tampereella, ja muutettuaan asumaan Petreliuksen pihamökkiin Frimanit olivat lopulta onnistuneet ostamaan sen itselleen. Nikolai toimi ajurina, Sofia oli töissä Finlaysonin tehtailla ja Matilda puolestaan Tirkkosen kangaskaupassa. Sofia oli kovapintainen sosialismin kannattaja ja työväenliikkeen toimija, mutta hän kykeni sentään sietämään Oskaria ja tuntemaan kiitollisuutta Mariaa kohtaan.

Tänään Frimanit olivat auttaneet Mariaa tuplien laittamisessa huvilan ikkunoihin ja puhtaiden, juuri pesulasta tulleiden talviverhojen ripustamisessa. Matilda oli kääriäyt alas otetut kesäverhot pakettiin viedäkseen ne vuorostaan Lohmanin pesulaliikkeeseen Tampereelle. Nyt heidän piti alkaa tehdä lähtöä Karkun asemalle tavoittaakseen Tampereelle menevän junan. Takana oli mukava syyspäivä, ja Ellilä oli kaikunut puhetta ja naurua.

Mutta kieltämättä Marian hymyssä oli aivan erityistä valoa, kun hän ojentui kohentamaan kukkakimppua, jonka oli saanut yllätysvieraaltaan.

Oskar puolestaan oli saanut kuin neulanpiston luettuaan kirjeen, jonka Maria oli ojentanut hänelle esiliinan taskustaan. Se oli saapunut pyykkipaketin mukana Lohmanin pesulasta, ja sen oli kirjoittanut pesulan omistaja Alexandra Lohman. Maria tiesi mistä oli kyse, eikä hän ihmetellyt, kun Oskarille tuli äkkiä tulenpalava kiire kaupunkiin. Ne vanhuuden oireet, joita Oskar luulotteli potevansa, unohtuivat saman tien. Marian oli autettava kaupunkivaatteiden etsimisessä ja

valitsemisessa, ja he puuhasivat kiireisesti Oskarin kamarissa sillä aikaa kun Frimanit ja Jere jatkoivat juttua.

”Toivottavasti juna tulee aikataulun mukaisesti”, Nikolai mielti, ”junaliikenne on ollut sekaisin sodan syttymisestä saakka.”

”Kyllä junat taas kulkevat aika mukavasti”, Jere lohdutti. ”Niitä sotkee lähinnä venäläisen sotaväen rahtaaminen ja majoittaminen pitkin Porin radan vartta. Sodanjohto arvelee, että saksalaiset voivat nousta maihin yhtä hyvin Porissa tai Raumalla kuin konsanaan Hangossa, ja siksi tänne tuodaan tuhansia miehiä.”

”Eikö meidän pitäisi jo lähteä?” Matilda kiirehti, sillä hän oli luvannut tavata erään nuoren miehen Tampereella vielä samana iltana.

”Minä vien teidät kyllä autollani rautatieasemalle”, Jere lupasi, ja se sopi enemmän kuin hyvin kaikille, mutta parhaiten Nikolaille, joka oli hulluna automobiileihin, vaikka fuurmanni ja hevose mies olikin.

”Minä tulen takaisin”, Jere kuiskutti ohimennen Marian korvaan, ja Maria jäi katselemaan, miten Oskar ja Frimanit nousivat autoon. Jere pyöritti käynnistyskampea ja moottori heräsi sätkäyttäen henkiin. Lähtijät vilkuttivat auton kääntyessä maantielle, ja Maria meni sisälle raivaamaan kahvipöytää.

Hän vilkaisi keittiön ikkunasta ja huokasi. Syksyisen päivän tyyni kauneus oli katoavainen, ja kohta saapuisi talvi. Rautavesi harjun alla kimalsi sinisempänä kuin koskaan kesällä, etäisen vastarannan korkeat mäenhuiput, Ellivuori ja Pirunvuori, olivat kietoutuneet syksyn värihehkuun. Huvilan hiljaisessa puutarhassa leijailivat hedelmäpuiden kellastuneet lehdet nurmikolle omenapudokkaiden joukkoon. Tiaiset kiertelivät oksilla etsien viimeisiä hyönteisiä, ja muuttolintu-parvi pel-mahti koivikkoon sirkuttaen hyvästejä kesälle.

Mikä mahtoi odottaa pieniä muuttajia sodan valtaamalla mannermaalla, tykkienkö jyske ja kiväärien tuli? Maria toivotti mielessään niille turvallista matkaa ja iloista paluuta keväällä.

2. luku

Kun Jere palasi asemalta Ellilään, aurinko oli laskenut ja puutarhassa hämärsi. Maria ja Jere istuivat verannalla katseet kiinnitettyinä kaukaisuuteen. Nyt kun he vihdoin olivat kahden, sanoja oli vaikea löytää, niitä oli liikaa tai liian vähän.

Oli kulunut paljon aikaa siitä, kun he olivat viimeksi tavanneet, mutta Mariasta se tuntui tapahtuneen eilispäivänä. Heitä oli yhdistänyt lapsuuden leikkien ja nuoruuden ihastuksen side, ja eron aikanakin he aina kaipasivat toisiaan.

”Maria”, virkkoi mies ja siirsi silmiensä otteen naiseen, joka istui lähellä, mutta liian kaukana kuitenkin. Katse hyväili naisen kasvopiirteitä, jotka hän tunnisti unissaankin. Hiukset kihartuivat otsalla, kesän paahtama iho oli vielä lämpimän värinen niskakuopassa ja painavan hiussykerön alla. Miehen silmissä nainen oli kaunis ja niin haluttava, että teki tuskaa pitää kädet kurissa.

Maria vastasi katseeseen. Aina Jeren nähdessään hän muisti pikkupojan, leikkiverinsa, ja sitten salskean nuoren miehen, puhdaspiirteisen mutta kömpelön ja ainakin Marian

seurassa neuvottoman tuntuisen. Lapsi ja nuorukainen elivät enää Marian muistoissa. Hänen vierellään istui mies parhaissa miehuuden voimissa, ja Maria aisti jokaisella solullaan kaipuun heidän välillään.

He olivat kahden huvilan kätöksässä, ja vuosien odotus oli ohi.

Jere tarttui Marian käteen. Se värisi Jeren ihoa vasten.

”Maria, joudun lähtemään Venäjälle”, Jere sanoi, ”minut on määrätty rintaman suunnalle, siellä on kehitteillä alaani liittyviä suunnitelmia. En voi kertoa niistä mitään, mutta kyse on uusimmasta tekniikasta, ja olen suunnattoman innostunut.”

”Rintamalle?” Maria kuohahti. ”Eikö sinua pelota?”

Jere hymähti.

”Sitäkin, mutta vielä enemmän olen tosiaan innoissani. Se voi olla elämäni suuri tilaisuus.”

Maria ei sanonut sitä ääneen, mutta hän mietti enemmän kuolemaa kuin elämää. Tuntui uskomattoman epäoikeudenmukaiselta, että kaukainen sota erottaisi heidät juuri nyt, kun Maria oli oman elämänsä ratkaisevimmissa tilanteessa.

”Etkö ajattele minua, Jere? Minä tulen kaipaamaan sinua enemmän kuin koskaan.”

Jere otti Marian molemmat kädet omiinsa ja veti hänet syliinsä.

”Mutta Maria, minähän rakastan sinua.”

Maria vetäytyi kauemmas ja katsoi miestä lujasti silmiin.

”Oletko tosissasi vai lasketko leikkiä?”

”Olen enemmän tosissani kuin koskaan. Olen rakastanut sinua siitä saakka, kun olin pieni poika.”

”Mutta – entä sinun seikkailusi Viipurissa? Ja Helsingissä? Ne naiset...?”

”Voi sinua, se kaikki kuuluu menneisyyteen. Luulin, että sinä et... että me kaksi emme koskaan...”

Jos Marian elämäntilanne olisi ollut toisenlainen, hän olisi viivytellyt. Mutta juuri nyt hän seiso i käännkohdassa. Hänen oli tehtävä ratkaisu. Hän oli yksin, kukaan ei voisi neuvoa häntä, ja eikö hän ollutkin itsenäinen, omavarainen nainen?

Maria sulki suudelmalla Jeren huulet. ”Tässä minä olen.”

Maria tiesi ottavansa askelia, jotka johdattivat harhapoluille. Hänen järkensä taisteli vastaan, mutta tunne ja halu olivat liian vahvat.

”Tule”, hän sanoi, nousi, otti miestä kädestä ja johdatti hänet huoneiden läpi kamariinsa. Jere vilkaisi kysyvästi kapeaa vuodetta ja Mariaa, jonka kasvot hohtivat verevinä illan hämyssä.

Suudelma ei ollut hellä, vaan raju ja vaativa. Maria tunsi suunsa musertuvan ja punaisen pilven täyttävän näkökentän. He aivan kuin kävivät toistensa kimppuun ahneina ja liian kauan odottaneina.

Vähitellen Marian jännittynyt vartalo pehmeni ja suli, mielihyvän tunne sou ti suonissa ja värisytti hermoja. Malttamattomina he riistivät vaatteita toistensa yltä. Silti Maria tunsi miehen epäröivän, yrittävän hillitä itseään ja loitontaa sylissään olevaa naista, joka värisi halusta.

”Rakastatko todella?” Jere kuiskasi.

”Olen aina rakastanut...”

”Haluan sinut kokonaan.”

”Omaksesi?”

”Omakseni.”

”Rakasta minua ennen kuin lähdet, ennen kuin se on myöhäistä.”

Käsien hyväilyt laantuivat.

”Miten niin, mitä tarkoitat?”

”Tuletko koskaan takaisin – siellä on sota.”

”Tulen heti kun voin, Maria, lupaan sen.”

Maria oli Jeren sylissä polttavat suudelmat huulillaan ja kaulallaan, käsien kosketus arkojen rintojen kummuilla ja miehen vahvan vartalon vaatimus hukuttamassa kaiken vastarinnan. Sen polttava intohimo oli tempaissut mukaan, kipu oli ollut terävä ja lyhyt, mutta haihtunut ennen kokemattoman nautinnon punaiseen sumuun.

Yö peitti huvilan, metsät, järvet. Oli Marian ensimmäinen rakkauden yö, pitkä ja armottoman lyhyt pöydällä seisovan kellon mitatessa ahnaasti minutteja.

Olen vihdooin nainen, Maria ajatteli unisena ja uupuneena.

”En suunnitellut tätä...”, Jere kuiski Marian korvaan.

”Etkö?”

”Mies toivoo, mutta osaa myös pettyä.”

Huvilan huoneet humisivat hiljaisuuttaan. Yhtään valoa ei tuikkinut ikkunoista avautuvissa näkymissä. Ellilä lepäsi eristäytyneisyydessään Rautaveteen työntyvällä niemellä, lähin asumus oli Suvelan kartano, ja Karkun asemakylä jäi metsän taakse.

Jere oli nukahtanut käsivarsi Marian ympärillä. Maria valvoi, kuu oli noussut ja heitti jyrkkiä varjoja kamarin lattialle. Maria oli täynnä autuasta onnentunnetta, mutta samalla hämmentynyt ja kauhun partaalla.

Mitä hän oli mennyt tekemään?

Maria oli ollut koskematon täysikasvuinen nainen. Nuoruudessa häntä oli varjellut koti, koulu ja uskonnollisen opetuksen tiukat säännöt. Myöhemmin olivat oma järki ja ylpeys pitäneet häntä vallassaan. Toisaalta Marian tielle ei ollut edes eksynyt houkutusia. Hän oli oppinut näkemään itsensä naisena, jota miehet ihailivat kaukaa, mutta johon eivät käyneet käsiksi. Vaikka häntä oli liehitelty ja kosittukin, hän oli alkanut pitää itseään pinttyneenä vanhanapiikana.

Hän tiesi nyt kirkkaasti, että hänen ja Jeren välillä oli vallinnut sama kaipuu ja intohimo nuoruudesta saakka. Maria oli aistinut sen aina Jeren läheisyydessä, mutta häntä oli kiussannut miehen vaikeneminen. Jere ei ollut pyytänyt mitään eikä itsekään luvannut sitoutumista. He eivät olleet tehneet yhteisiä suunnitelmia, eikä Jere ollut osoittanut minkäänlaisia kosiskelun elkeitä, joita nainen kuitenkin kaipasi.

Tulevaisuus pelotti. Maria ei ollut enää odottanut Jereä, vuodet olivat erottaneet heidät, ja Jeren ilmestyminen Ellilän pihaan kiiltävällä automobiililla oli ollut hätkähdyttävä yllätys. Marian varmat suunnitelmat olivat murentuneet Jeren lämpimän katseen alla.

Syksyinen aamu valkeni hitaana ja sumuisena. Maria oli torkahtanut, mutta hänen päänsä tuntui raskaalta, ja rakkauden jäljet aristivat vihloen ja muistuttaen tapahtumista, joiden ajatteleminen sai Marian nyt punastumaan.

Maria keitti kahvia ja laittoi aamiaista, kun Jere kolisteli keittiöön pukeutuneena, levänneen ja hilpeän näköisenä. Hän nappasi selin seisovan Marian syliinsä ja painoi niskaan pieniä suukkoja.

”Milloin palaat?” Maria kysyi kääntyen ympäri. Hän yritti siistiä hiuksiaan ja vaatteitaan hilliten onnen ja pelon vapinaa jäsenissään.

Jere istahti kotoisasti pöydän ääreen ja alkoi sivellä voita leivälleen.

”Tuohon kysymykseen ei osaa vastata edes itse tsaari tai armeijan ylipäällikkö”, Jere naurahti. ”Siperian suunnalta on saapunut rintamalle hyvin koulutettuja jääkärirykmenttejä, jotka ovat onnistuneet pelastamaan Varsovan saksalaisten hyökkäykseltä, mutta kukaan ei taida tietää kauanko tilanne jatkuu.”

Se kaikki oli kovin kaukana Marian kokemuspööristä, ja se riuhtaisi Jeren Marian ulottuvilta etäiseen miesten maailmaan, johon hänellä ei ollut pääsyä. Jere oli hetken ollut yksin Marian, mutta nyt mies lipui pois silmissään katse, joka kertoi hänen jo unohtaneen äskeiset hurmion hetket.

He joivat kahvin, Jere söi hyvällä ruokahalulla ja rupatteli iloisesti.

”Äiti on kovasti tyytyväinen taloonsa. Mene katsomaan häntä, Maria, nyt sinulla on aikaa, kun et enää ole sidottu setäsi tukkukauppaan. Mitä sinä aiot nyt tehdä? Jos olen ymmärtänyt oikein, olet hyvissä varoissa ja voit olla joutenkin, mutta se ei taida sopia sinulle.”

Minä olen menossa naimisiin!

Sen Maria halusi huutaa ulos, mutta ei saanut sanoja suustaan. Ajatus iski kuin puukko sydämeen.

”Kirjoitan sinulle”, Jere lupasi heidän seistessään Ellilän pihamaalla hyvästejä jättämässä.

Marian olisi pitänyt olla vaiti, mutta hän ei voinut olla sanomatta:

”Entä ne naiset, jotka odottavat sinua Helsingissä ja pian Pietarissakin?”

Jeren iloinen ilme synkistyi.

”Sotapojalla on heiloja joka taholla”, hän heitti takaisin.

Sanat pilasivat lähdön tunnelmaa. Jere käynnisti moottorin, hyppäsi autoon, kohotti kätensä hyvästiksi ja katosi sumuiseen aamuun.

Maria meni sisälle. Ankara ristiriita repi mieltä. Hän olisi halunnut pysäyttää auton ja pakottaa miehen jäämään, mutta sellainen ei ollut hänen vallassaan.

Oli toinen mies, jota oli ajateltava.

Maria pakottautui miettimään edessä olevia kuukausia.

Ellilään oli vedetty sähkövalot ja telefooni. Tulevan talven yksinäisyys silti pelotti häntä, ja jos merkit pitivät paikkansa, Oskar ei tulisi usein Ellilään, jos onnistuisi solmimaan uudelleen suhteen Alexandra Lohmaniin. Eihän Mariankaan ollut mikään pakko pysytellä Ellilässä, vaan hän voisi muuttaa talveksi asuntoonsa Tampereelle, mutta huvilasta oli tullut hänelle kovin rakas. Se oli koti. Asunto Tiiliruukinkadun talossa Tampereella oli kaunis, mutta kodin tunnelmaa siellä ei ollut.

Sitä paitsi täällä oli naapurina Suvela, ja siellä oli Marian kihlattu Fredi Ilvesjärvi. Fredin vanhemmat ja veljet olivat jo ottaneet Marian sisäpiiriinsä.

Fredin ajattelemisen viilsi sydäntä. Mitä Maria oli mennyt tekemään typerässä hetken huumassa?

Maria ja Fredi olivat vain askeleen päässä alttarista.

He olivat lähentyneet varovasti, kaksi aikuista ihmistä. Kumpikin oli jo tottunut itsenäiseen elämään, eikä sellaisesta luovuttu ilman harkintaa. Heidän välilleen oli kehittynyt ystävyys ja yhteinen kiinnostus samoja asioita kohtaan. He keskustelivat politiikasta, liike-elämästä, juridiikasta ja yhteiskunnallisista ongelmista. He nauttivat lukemisesta ja rauhallisista kävelyretkistä. Kenties he tarttuivat toisiaan kädestä ja vaihtoivat kainoja suudelmia, mutta se kaikki oli kaukana siitä punaisesta pyörteestä, johon Jere oli Marian johdattanut.

Fredi oli tarjonnut kaiken sen, mistä Jere ei edes vihjaissut. Kihlasormuksen ja avioliiton, sopusointuisen perhe-elämän, varakkaan suvun hyväksynnän ja tuen. Fredi oli ymmärtänyt, miten yksin Maria oli menetettyään varhain vanhempansa ja myöhemmin hänelle rakkaan Martta-tätinsä. Petreliuksen pariskunta oli ollut aikansa Marian perhe, mutta Ellinora kuollut, ja jo eläessään ollut Marialle etäinen, ja Oskar rakastunut Alexandra Lohmaniin.

Jere ei sellaisia huomannut eikä tajunnut Marian tarvitsevan kipeästi turvallisuutta ja jatkuvuutta. Ei, Jeren ajatukset olivat olleet jo kaukana sodan melskeissä, ja kun ruumiin ikävä ja kiihko oli sammutettu, mies oli jatkanut matkaansa jättämättä yhtään lupausta Marialle talletettavaksi.

Kaiken vakaan ja luotettavan Maria oli nyt saattanut varaan ajattelemattomalla heittäytymisellä miehen syliin. Toisen miehen, Maria ajatteli katuvaisesti.

3. luku

Maria jäi Ellilään tutkistelemaan sydäntään ja miettimään, minne suunnata.

Ajatuksissaan hän saatteli Jereä Pietarin junaan matkalle kohti rintamaa. Maria ymmärsi Jeren pään olevan täynnä suunnitelmia ja toiveita ylenemisestä urallaan. Mies oli etevä kaikessa mikä koski tekniikkaa ja numeroita, mutta paljonko hän mahtoi muistella Mariaa ja kenties tehdä suunnitelmia heidän yhteisestä tulevaisuudestaan? Tuskin lainkaan, sota varasti ajatukset. Vaikka Jere oli ammattimies alallaan, hän oli silti vain pieni tekijä Venäjän valtavassa koneistossa, eikä hän sen enempää kuin muutkaan ollut vapaa päättämään omasta kohtalostaan.

Maria laittoi huvilan talvikuntoon ja teki viimeiset työt puutarhassa. Kasvimaalta hän keräsi jäljelle jääneet kaalinkuvat ja nosti loput juurekset maasta. Ellilän isossa kellarissa oli jo kosolti talvenvaraa, laarit täynnä perunoita ja hyllyillä kauniita hillopurkkeja.

Maria käveli metsissä, poikkesi suolle ja keräsi karpaloita. Vielä oli puolukoita taatussa marjapaikassa, hän poimi niitä

ja laittoi kotona vesipuolukkapulloja kaupunkiin vietäviksi. Ilma pysytteli kauniina, syysateet antoivat odottaa itseään, ja tuntui ihmeen hyvältä ahertaa pihalla tai kuljeksia metsissä päämäärää vailla. Karkun ympäristö oli kaunista kallioista seutua, vaihdellen vilahtelivat näkyviin pienet järvet ja lammet tai Rautaveden sininen selkä.

Sieniä löytyi niitäkin, ensimmäiset pakkasyöt olivat jo vieneet suuren osan, mutta suppilovahveroita piileskeli vielä lehtimaton suojoassa. Maria keräsi niitä koppakaupalla, kuivasi tai laittoi etikkaliemeen. Oskar piti niistä erityisesti.

Oskar oli jäänyt sille tielleen lähdettyään tapaamaan Alexandra Lohmania. Maria tavoitti setänsä muutaman päivän päästä. Telefooni sai soida monta kertaa, ennen kuin Oskar vastasi.

”Vieläkö sinä olet Ellilässä?” Oskar hämmästyi kuullessaan Marian äänen. ”Luulin sinun jo palanneen Tampereelle.”

”En ole pitänyt kiirettä, täällä on ollut paljon työtä. Menen tänään käymään Suvelassa katsomassa, joko Fredi on tullut. Päätämme sitten mitä teemme.”

”No, aiotteko edes järjestää kunnon kihlajaiset? Olisi kyllä aihetta, ette te kumpikaan tästä nuorru.”

Maria naurahti. Oskar oli kaiken järjen mukaan vanha herra, mutta käyttäytyi toisin Alexandran kutsun kuullessaan.

”Paraskin puhuja”, Maria tuhahti. ”Kuulostat nuorelta oriilta. Mitä Axalle kuuluu?”

Oskar oli mielissään Marian leikinlaskusta. ”Alexandra kukoistaa, kyselee sinusta. Milloin poikkeat?”

”Katsotaan nyt”, Maria toppuutteli. ”Minun on sovittava asioista Fredin ja Leean kanssa.”

Maria kutsui Fredin äitiä Leeaksi eikä Leea-tädiksi, niin tuleva anoppi oli itse pyytänyt.

”Tunnen itseni ikivanhaksi, jos sinä tädittelet minua, Maria”, oli hän sanonut. ”Ethän sinä ole mikään tyttönen.”

Levottomat ajat eivät rauhoita levotonta sydäntä. Suursota riistää Jere Kauppilan rintamalle juuri kun hän ja Maria Manner ovat löytäneet toistensa syliin. Maria päätyy vastentahtoisesti toisen miehen emännäksi vauraaseen Suvelaan. Petos painaa hänen mieltään, ja liitto tuntuu toivottomalta.

Suomi itsenäistyy, mutta maan sisäinen tilanne alkaa olla yhä rauhattomampi. Finlaysonin kutoja Sofia Frimankin tempautuu aatteen palossa parantamaan maailmaa. Tosipohjainen *Tulen väri punainen* vie lukijan keskelle vuoden 1918 julmaa arkea, jossa punaisten kapina leviää ja naapurit muuttuvat raaiksi vihollisiksi. Turvaa ei ole missään. Onko rakkaus silti voima, jolle yhä on tilaa?

Hiljaisten huvimajojen rakastetut henkilöt kohdataan uudelleen tässä itsenäisessä, väkevässä romaanissa.

